

Summary
O.I.Globin

The Use of Educational Internet Resources when Teaching Mathematics in Specialized School

The article discusses some ways and conditions for distant support organization of teaching mathematics based on the use of educational information online resources in high specialized school.

Key words: profile education, educational Internet resources, distant support of teaching mathematic, organisation of distant support.

Дата надходження статті:

„12” березня 2010 р.

УДК 378.14:81'255:004

О.В.ДАНИЛЮК,
викладач
(м.Київ)

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання іноземних мов майбутніх перекладачів

В статті виявлені можливості та роль інформаційних і комунікаційних технологій у формуванні професійної компетентності.

Ключові слова: підготовка, переклад, іноземні мови, студенти, інформаційно-комунікаційні технології, компетентність, словник.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сучасне перекладознавство створювалося зусиллями вчених багатьох країн, у першу чергу тих, де перекладацька діяльність досягла високого розвитку. Чимала заслуга в цій галузі належить вітчизняній науці, багато цінних результатів отримано вченими США, Великобританії, Франції, Німеччини та інших країн.

У зв'язку з різко збільшеною потребою в перекладачах у галузі професійної комунікації, які досконало володіють навичками перекладацької діяльності, особливо актуальним постає отримання фахівцями додаткової кваліфікації “перекладач”.

Виникла потреба в масовій підготовці професійних перекладачів, яка привела до створення численних перекладацьких шкіл і відділень, що в основному створювалися в університетах та інститутах іноземних мов. У ролі викладачів перекладу, поряд із самими перекладачами, з'явилися університетські вчені-філологи та лінгвісти, які одними з перших усвідомили необхідність теоретичного осмислення перекладацької діяльності для розробки науково обґрунтованих навчальних програм.

Зміни в характері перекладацької діяльності. У теперішні часи все більш важливе місце, як за обсягом, так і за соціальною значимістю, стали займати переклади спеціальних текстів: інформаційних, економічних, юридичних, технічних тощо. Тобто часто перекладач мусить вирішувати чисто лінгвістичні проблеми, обумовлені розходженнями в семантичній структурі й особливостями використання двох мов у процесі комунікації.

Теоретичне осмислення перекладацької діяльності має безсумнівно практичне значення. Необхідність професійної компетенції припускає ознайомлення з основними положеннями сучасного перекладознавства й уміння використовувати їх при рішенні практичних професійних завдань. Вивчення праць вітчизняних і закордонних теоретиків перекладу складає важливу роль підготовки майбутніх перекладачів.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Аналіз наукових праць А.М. Богуш, С.Ю. Ніколаєвої, Н.К. Скляренко, О.Б. Тарнопольського, А.Л. Пумпянського, І.С. Алексеєвої, Л.С. Бархударова, В.Н. Комісарова, Р. Newmark, С. Gerding-Salas, L.F. Bachman, В. П. Золотухіної, О. Н. Яковлевої, присвячених процесу підготовки майбутніх перекладачів, а також дидактичні передумови використання ІКТ у навчально-виховному процесі, виявлені в теоретичних дослідженнях А.В. Соловйова, Е.І. Машбіца, М.В. Моїсєєвої, Є.С. Полат, А.А. Кузнецова, С.В. Панюкової, І.В. Роберт, І.Н. Розіної, А.В. Хуторського, Н.Г. Семенової, П.І. Образцова, К.Г. Кречетнікова та ін., дозволили визначити, що найважливішим чинником підвищення ефективності формування перекладацької компетентності є грамотне, психологічно та педагогічно обґрунтоване використання інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ).

Використання ІКТ в процесі підготовки перекладачів у мовних ВНЗ досить добре вивчено А.Ф. Ширяєвим, А.В. Гребенщиковою, Р.К. Міньяр-Белоручевим.

Одночасно багато дослідників (А.В. Гребенщикова, Н.Н. Гавріленко, А. Рут, Ю.В. Тіссен, D. Robinson), які вивчають особливості професійної перекладацької діяльності на сучасному техногенному етапі

розвитку суспільства, свідчать про зростаючу роль інформаційного компоненту в її структурі. Проте викладачі іноземних мов під час підготовки майбутніх перекладачів, які наштовхуються на проблеми професійної комунікації, рідко навчають студентів оптимізувати процес письмового перекладу засобами ІКТ.

Ще в минулому столітті з'явилися спроби створити систему машинного перекладу та передати комп'ютеру функції перекладача, який має здатності виконувати цю роботу набагато швидше та дешевше. Але вчені-лінгвісти переконалися, що основні перешкоди в цій області лежать не в обмежених можливостях комп'ютера, а в недостатності наших знань про сутність перекладацького процесу, необхідних для створення повноцінних програм. Багато розроблювачів-лінгвістів звернулися до вивчення перекладу людиною, сподіваючись таким шляхом вирішити проблеми, які виникли.

Формулювання цілі статті... Однак на сьогоднішній день використання ІКТ в процесі підготовки перекладачів у галузі професійної комунікації залишається теоретично мало розробленою проблемою. Поза сумнівом, ІКТ відіграють важливу роль у вивченні методик перекладу та в оволодінні лінгвістичним сприйняттям, пов'язаним з ним.

Швидкий доступ до словникових джерел, від спеціальних глосаріїв до великих загальних словників і до граматичної довідки за певними темами дає можливість застосовувати педагогічний підхід зосередження на вирішенні основних завдань. В порівнянні з механічним пошуком вручну в паперовому виданні словника скорочується час виконання роботи, таким чином, залишається більше можливості для додаткового опрацювання інформації, тобто для творчої роботи. Окрім цього, також важливе значення має запам'ятовування на електронному носіїв словника, який можна в процесі роботи постійно доповнюватись. Варто зазначити, що можливість прямого доступу до словників не виключає необхідності вивчати слова. Спостереження показують протилежне – вільний доступ до словників допомагає студентам легко поповнювати вокабуляр, оскільки вони зустрічають його в значущому контексті, а не абстрактно. Звичайно, студенти краще запам'ятають слово, якщо вивчать його самостійно в процесі виконання певного завдання.

Важливим також є те, що роль комп'ютера не обмежується можливістю швидко знайти ту ж інформацію, яка міститься в друкарських книгах. Студентам часто потрібно більше прикладів вживання словосполучень і в ширшому контексті, в порівнянні навіть з електронними словниками, і тому корисним джерелом вивчення вживання слів в контексті є конкорданс (*Конкорданс – це особлива форма словника письменника. У ньому кожне слово і на кожну його форму наводяться всі поетичні рядки, в яких це слово чи форма зустрічається. Джерело: Дж. Томас Шоу. Конкорданс к стихам А. С. Пушкина : [в 2-х т.]. – М. : Языки русской культуры, 2000. – 1300 с.*). Останнім часом велике значення набуває і паралельний конкорданс.

Як пояснює Дж. Томас Шоу: „Словарь – это фундамент знакомства с языком, конкордансы – это фундамент знакомства с литературным языком. В любой литературе существует набор конкордансов к ее классическим авторам, и они, терпеливо стоя на библиотечных полках, медленно делают свое культурное дело. ... Все мельчайшие оттенки значения каждого слова выступают при этом так исчерпывающе ясно, как ни в каком словаре. ... редко кто имеет представление о возрасте слова (есть такое понятие!), и даже когда серьезный переводчик сознательно стилизует свой язык “под Пушкина”, то выбирая, скажем, между словами „будто”, „точно” и „словно”, редко кто чувствует, что для Пушкина слово „словно” было просторечным и в авторской речи неуместным. Наконец, объясняют это для простых читателей, любящих литературу, казалось бы и вовсе ни к чему, – а все-таки хочется: листая страницы конкорданса даже без научной цели, то и дело натыкаешься на прекрасные пушкинские строки, которые вроде бы ты должен помнить, а не помнишь, и поэтому лишний раз потянешься к собранию сочинений, чтобы проверить находку” [2].

Виклад основного матеріалу... В даний час текст все частіше здійснюється в текстовому редакторі. Оскільки студенти вже звикли виконувати курсові роботи, реферати та інші завдання на комп'ютері, то для них має стати природною й робота над виконанням перекладу на комп'ютері.

За наявності глосаріїв механічне вивчення та запам'ятовування слів відходить на другий план, при цьому студенти, користуючись підказками, отримують можливість зосереджуватися на граматичних, синтаксичних і стилістичних питаннях та інших аспектах перекладу. Ще краще, якщо вони мають доступ до джерел загальної інформації, таких як енциклопедії – їм легше використовувати ці джерела для дослідження теми, яка безпосередньо відноситься до завдання перекладу, і вони зможуть оцінити роль такого дослідження як звичайної методики перекладу.

Всі ці переваги повною мірою виявляються лише при відповідному кваліфікованому керівництві з боку викладача. Наявність комп'ютеризованих джерел даних не означає, що роль викладача відходить на другий план, а навпаки, цінність доступних даних означає, що студент потрапляє в більшу залежність від викладача, який керує процесом їх опрацювання. По суті, викладач відіграє більш значущу творчу роль, пояснюючи студентам значення даних та дискутуючи з ними, а не просто передаючи фактичну інформацію.

З позиції педагогіки, ефективність та результативність роботи студентів є вищою тоді, коли вони не лише отримують вказівки, як це робити, а самостійно виявляють суттєві явища. Для викладача полегшується завдання оцінювання при наявності всього матеріалу в електронній формі, включаючи студентську версію перекладу. Окрім того, студенти можуть обмінятися своїми версіями для взаємного оцінювання.

Отже, вбачається необхідним формування у майбутніх перекладачів обов'язкової компетенції в галузі ІКТ, яка також виконує важливі загальнолінгвістичні та загальноосвітні функції. Розвиток ІКТ-компетенції сприяє всебічному розвитку особистості майбутніх перекладачів: формує у них уважність і відчуття відповідальності, уміння користуватися довідковими джерелами інформації, робити вибір, швидко приймати правильні рішення, виявляти та зіставляти численні лінгвістичні та екстралінгвістичні дані. Свого часу, В.Н. Комиссаров зазначав, що: „Професійна підготовка перекладача припускає високу культуру, широку енциклопедичну ерудицію, комунікабельність, такт, постійне поповнення знань, різноманіття інтересів” [7].

На сьогодні зазначене вже використовується в практиці професійних перекладачів. Професійний переклад виконується як складова частина процесу, який можна назвати загальним процесом опрацювання документа. Як правило, всі дії в справі перекладу сьогодні виконуються на комп'ютері.

На відміну від традиційного розуміння професійної компетентності перекладача як інтеграційної характеристики особистості, представленій поєднанням лінгвістичної, соціокультурної та психологічної складових, до професійної компетентності перекладача, як найважливішу, включаємо ІКТ компетентність як таку, що дозволяє перекладачеві ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах сучасного інформаційного суспільства.

В протилежність традиційному підходу до процесу навчання майбутніх перекладачів, який, в основному, базується на розрізненому застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій і традиційних методів навчання, пропонується комплексне використання ІКТ в процесі навчання, що забезпечує перехід майбутніх перекладачів з об'єктної в суб'єктну позицію.

Висновки... Використання ІКТ в процесі формування професійної компетентності майбутніх перекладачів відкриває якісно нові можливості для системи вищої лінгвістичної освіти: дозволяє занурити майбутніх перекладачів в реальне мовне середовище, що сприяє формуванню їх професійної компетентності, яка включає лінгвістичну, соціокультурну, психологічну та ІКТ компетентності в контексті їх майбутньої професійної діяльності, а також підвищити мотивацію студентів в процесі їх професійної підготовки, автоматизувати процес отримання знань та формування умінь.

Разом з тим, потребує більш широкого дослідження питання виявлення та використання педагогічних можливостей ІКТ в підготовці фахівців-перекладачів, а саме: потребує розробки система формування професійної компетентності майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій та виявлення технологій її ефективного функціонування.

Список використаних джерел та літератури:

1. Patrick Corness. Аспекты применения информационной технологии при обучении иностранным языкам : случай перевода / Patrick Corness ; Coventry University [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.franko.lviv.ua/ujcl/num3/corn_ru.htm.
2. Дж. Томас Шоу. Конкорданс к стихам А. С. Пушкина : [в 2-х т.] / Дж. Томас Шоу. – М. : Языки русской культуры, 2000. – 1300 с.
3. Алексеева И. С. Введение в переводоведение / И. С. Алексеева. – М. ; СПб. : АCADEMIA, 2004. – 347 с.
4. Виноградов В. С. Введение в переводоведение / В. С. Виноградов. – М., 2001. – 223 с.
5. Дуглас Робинсон. Как стать переводчиком: введение в теорию и практику перевода / Дуглас Робинсон. – М. : КУДИЦ-Образ, 2005. – 304с.
6. Кашкин Рильський М. Мистецтво перекладу. Статті, виступи, нотатки / М. Кашкин Рильський. – К., 1975. – 163с.
7. Комиссаров В. Н. Переводоведение в XX веке: некоторые итоги. Тетради переводчика : науч.-техн. сб. / В. Н. Комиссаров. – М., 1999. – Вып. № 24.
8. Сорокин Ю. Переводоведение. Статус переводчика и психогерменевтические процедуры / Ю. Сорокин. – М. : Гнозис, 2003. – 160 с.

*Аннотация
О.В.Данилюк*

Применение информационно-коммуникационных технологий в процессе обучения иностранных языков будущих переводчиков

В статье выявлены возможности и роль информационных и коммуникационных технологий в формировании переводческой компетентности.

Ключевые слова: *подготовка, перевод, иностранные языки, студенты, информационно-коммуникационные технологии, компетентность, словарь.*

Summary
O.V.Danyliuk

Application of ICT in the Process of Teaching Foreign Languages Future Translators

The article identified the opportunities and the role of information and communication technologies in the formation of translation competence.

Key words: training, translation, foreign languages, students, information and communication technology, competence, vocabulary.

Дата надходження статті:

„15” березня 2010 р.

УДК 378.016:004

В.М.ДЕМ'ЯНЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Київ)

Приведення рівня фахової підготовки вчителів інформатики у відповідність до вимог сучасного інформаційного суспільства

Стаття присвячена проблемам професійної підготовки вчителя інформатики у вищому педагогічному навчальному закладі. Визначено напрями приведення рівня фахової підготовки вчителів інформатики у відповідність до сучасних вимог, які визначає стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. Викладені основні принципи організації навчального процесу системи навчання майбутніх учителів інформатики.

Ключові слова: програмні засоби, зміст навчання, інформаційно-комунікаційні технології.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Однією зі складових стратегічної цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні є забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у формуванні всебічно розвиненої особистості [4]. Перед освітою ставиться задача професійної підготовки педагогічних працівників для роботи в інформаційному суспільстві, яке передбачає використання сучасних комп'ютерних технологій як при викладанні шкільних предметів так і в сфері управління. На цьому етапі головною метою інформатизації освіти є підготовка тих, хто навчаються, до активної і плідної життєдіяльності в інформаційному суспільстві, забезпечення підвищення якості, доступності та ефективності освіти, створення освітніх умов для широких верств населення щодо здійснення ними навчання протягом усього життя за рахунок широкого впровадження в освітню практику методів і засобів ІКТ та комп'ютерно орієнтованих технологій підтримки діяльності людей[2]. В цих умовах важливого значення набуває вдосконалення фахової підготовки вчителя інформатики, який на сьогоднішній день є ключовою постаттю в інформатизації школи.

Формулювання цілей статті... Мета статті – розкрити проблему приведення рівня фахової підготовки вчителів інформатики у відповідність до вимог сучасного інформаційного суспільства.

Виклад основного матеріалу... Значною відмінністю предмета інформатики від інших предметів, які вивчаються у вищих педагогічних навчальних закладах, є швидка зміна змісту навчання. Динаміка розвитку апаратної та програмної складових предмета інформатики така, що протягом досить короткого часу змінюється модель мікропроцесорів з нарощуванням їх потужностей, об'єми та види пристроїв збереження даних, мультимедійні засоби тощо. На сьогодні є тенденція доповнення предмета інформатики рядом мобільних засобів, таких як Smartphone, iPhone, iPod і т.п.[7]. Відповідно до цього виникає необхідність використовувати великий спектр програмного забезпечення (ПЗ), яке є як засобом навчання, так і об'єктом вивчення шкільного курсу інформатики.

Подібну задачу зумовлює і стрімке збільшення кількості ПЗ навчального призначення, це ставить перед вчителем інформатики питання вибору, встановлення (інсталяції) та налаштування якісного ПЗ. Вчителю інформатики постійно потрібно аналізувати банк ПЗ, ознайомлюватись з методичними рекомендаціями до ПЗ та оцінювати їх якість. Для цього учитель інформатики повинен мати вміння та навички встановити ПЗ, налаштувати та адаптувати його до своїх потреб. Такі умови визначають особливості вимог до підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Майбутнього учителя інформатики необхідно навчати постійно вчитися, використовувати нові технології, які стрімко розвиваються.

Приведення рівня фахової підготовки вчителів інформатики у відповідність до цих вимог потребує пошуку нових форм і методів навчання студентів у вищому педагогічному навчальному закладі, розробки засобів і методик, за допомогою яких можна було б підвищити рівень підготовки вчителів,